

مقدمه ای بر
حکومت اسلامی

www.ketab.ir

استاد شهید آیت الله مطهری

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
پادداشت
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

مطهری، مرتضی. ۱۳۵۸-۱۳۹۸.
مقدمهای بر حکومت اسلامی. مرتضی مطهری.
تهران: صدرا، ۱۳۹۶.
۱۳۸ ص، ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
978-600-7747-10-0
فیبیا
این کتاب مجموعه سخنرانیهای استاد شهید آیت الله مطهری درباره حکومت اسلامی ایران است.
اسلام و سیاست - مقاله ها و خطابه ها
Islam and Politics—Addresses, essays, lectures
اسلام و دولت - مقاله ها و خطابه ها
Islam and state—addresses, lectures, essays
ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی. ۱۳۵۷ - مقاله ها و خطابه ها
BP ۲۳۱ / م ۶ ۷ ۱۳۹۶
۲۹۷/۴۸۳۲
۴۶۹۵۶۱۸

انتشارات صدرا

مقدمهای بر حکومت اسلامی

اثر: استاد شهید آیت الله مطهری

نوبت چاپ: پنجم / دی ۱۴۰۲ مطابق با جمادی الثانی ۱۴۴۵
تعداد: ۷۰۰ نسخه

بها: ۶۵/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۰۱۳۹۵). تلفن: ۳۳۱۱۹۷۹۶

ناشر: انتشارات صدرا (با کسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

* تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، مقابل دارالفنون، کوچه دکتر مسعود، تلفن: ۳۳۹۱۵۱۳۰

شعبه ۲: خیابان انقلاب بین خ دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۸۶

* قم: خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۳۱۵۲۲ مجتمع ناشران، تلفن: ۳۷۸۴۷۰۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahar.org

ISBN: 978-600-7747-10-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۷-۱۰-۰

فهرست مطالب

مقدمه ۷

طرح بحث

تعاریف حکومت:

- تعریف اول: حکمرانی ۱۱
- تعریف دوم: مظهر اجرای قانون ۱۳
- تعریف سوم: مدیریت ۱۵
- تعریف چهارم: حکومت مظهر ارشاد و هدایت جامعه ۱۶
- نظریه مارکسیسم درباره ضرورت حکومت ۱۸
- حق حاکمیت:

۱. نظریه حق الهی ۲۰
۲. نظریه دموکراسی ۲۱
۳. نظریه افلاطون ۲۲
- نظر افلاطون درباره خیر و فضیلت ۲۵
- اشاره‌ای به بحث ادراکات اعتباری ۲۷
- چه کسانی شایسته حکومت هستند؟ ۳۰

مقومات و نقشهای جدید حکومت

۳۶ دو نوع تعریف حکومت

۳۷ مقومات حکومت:

۳۸ ۱. دفاع از جامعه در برابر دشمن

۳۹ ۲. حفظ امنیت داخلی

۴۰ ۳. وضع قانون

۴۱ ۴. قضا و دادگستری

۴۲ ۵. ارتباط با واحدهای اجتماعی دیگر (امور خارجه)

نقشهای جدید حکومت:

۴۴ ۱. آموزش و پرورش

۴۴ ۲. فرهنگ و هنر

۴۵ ۳. مخابرات

۴۶ ۴. راه

۴۶ ۵. بازرگانی

۴۷ ۶. صنایع

۴۷ ۷. بهداشت

۴۷ ۸. کشاورزی

۴۹ تعریف حکومت

۵۰ نقد نظریه مارکسیسم درباره ضرورت حکومت

حق حاکمیت:

۵۶ الف. حق طبیعی

۵۸ ب. حق الهی

۶۰ ولایت حاکم یا وکالت حاکم؟

۶۲ ج. حق طبقه برگزیده

۶۴	د. حق عموم مردم
----	-----------------

نظریات درباره حق حاکمیت

۶۵	مروری بر سه نظریه اول
۶۸	۴. نظریه الیگارش
۶۹	۵. نظریه دموکراسی
۷۰	۶. نظریه اهل تسنن
۷۴	۷. نظریه شیعه
۷۶	نقد نظریه دموکراسی غربی
۸۰	هدف خلقت انسان
۸۳	انسان برای دین یا دین برای انسان؟
۸۴	وظیفه حکومت در مقابل انسانیت
۸۷	«ولایت» حاکم نه وکالت او
۸۹	دلیل حرمت اجرت گرفتن بر افتاء و قضا

حکومت ایدئولوژیک

۹۲	آیا هدف حکومت صرفاً آسایش مردم است؟
۹۳	آیا عقیده یک مسئله شخصی است؟
۹۵	جایگاه ایدئولوژی در جامعه اسلامی
۱۰۰	عقیده، امری فانتزی نیست
۱۰۱	دلیل تفاوت «آزادی عقیده» در بینش غربی و اسلامی
۱۰۳	آموز انتخابی و غیرانتخابی در حکومت اسلامی
۱۰۶	لزوم تعیین شرایط برای متتخاب

۱۱۰..... رهبری در جوامع ایدئولوژیک

یادداشت مسائل حکومت

۱۱۳..... تعریف حکومت

۱۱۶..... لزوم و ضرورت حکومت

۱۱۷..... حق حاکمیت

۱۱۹..... چه کسی باید حکومت کند؟

۱۲۱..... انواع حکومت

۱۲۵..... حکومت اسلامی - مسائل

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

کتاب حاضر تنظیم شده چهار جلسه درس استاد شهید آیت الله مطهری در حوزه علمیه قم برای چند تن از شاگردان خاص در مهر و آبان سال ۱۳۵۷ هجری شمسی با موضوع «حکومت اسلامی» است. لازم است از دانشمند محترم جناب حجت الاسلام آقای سید مهدی نبوی که نوارهای صوتی این درسها را حفظ کرده و در اختیار ما قرار دادند صمیمانه سپاسگزاری کنیم.

علت انتخاب این موضوع توسط استاد را باید تشدید نهضت اسلامی در آن ماهها و احساس نیاز بیشتر به تبیین نظام حکومتی اسلام دانست و البته این، دأب و روش آن استاد شهید بود که همواره نگاه به آینده داشت و درباره موضوعاتی که پیش‌بینی می‌کرد در آینده نزدیک در جامعه به صورت مسئله مطرح خواهد شد چاره‌اندیشی می‌نمود و به تبیین آن می‌پرداخت.

طرح استاد برای این بحث - چنان که از یادداشتهای ایشان برمی‌آید - طرح گسترده و همه‌جانبه‌ای بوده ولی به خاطر تقارن ایام با اوج‌گیری نهضت اسلامی و مسئولیت سنگین آن متفکر شهید در هدایت این نهضت و همراهی با امام خمینی (ره) و سپس شهادت آن بزرگ‌مرد، جلسات این درس ادامه نیافته است و البته باید لعنت و نفرین خدا را نثار قاتلان نادان و منافق آن شهید کرد

که امت اسلام را از ثمرات آن درخت تناور محروم نمودند.

با این حال، همین مقدار بحث درباره حکومت اسلامی از آن اسلام‌شناس عظیم‌الشان مغتنم است و خدا را شاکریم. ممکن است این سؤال در ذهن خواننده محترم وجود داشته باشد که چرا این بحثها این مقدار با تأخیر منتشر می‌شود؟ پاسخ این است که علت آن این است که نوارهای صوتی این درسها در اواخر سال ۱۳۹۵ به دست ما رسید و قبل از آن در اختیار ما نبود.

در برخی آثار دیگر استاد مانند کتاب آینده انقلاب اسلامی ایران نیز مطالبی مرتبط با موضوع حکومت اسلامی هست که می‌تواند مکمل این مباحث باشد. نظر به این که ادامه جلسات چهارگانه مذکور مقدور نشده است، نام کتاب را «مقدمه‌ای بر حکومت اسلامی» گذاشتیم. در این کتاب، نکات بدیع که برخی حاکی از دید فقهی آن شهید است فراوان دیده می‌شود.

از خدای متعال توفیق نشر بهتر و بیشتر آثار و افکار آن متفکر و فیلسوف و فقیه عالی‌مقام و آن حاصل عمر و پاره تن امام خمینی (ره) را خواستاریم.

اردیبهشت ۱۳۹۶

برابر با شعبان ۱۴۳۸

موسوی قزوینی